

AMLC

Nieuwsbrief juni 2021

Centrum voor witwasbestrijding

Beste collega,

Hierbij de AMLC-nieuwsbrief van juni 2021 met de ontwikkelingen op het gebied van witwasbestrijding.

In de nieuwsbrief deze keer actualiteiten over een wijziging van de Wwft BES die op 1 juli as. in werking treedt en een artikel over ondergronds bankieren van Dorine Stahlie (AMLC) en Lisette de Zeeuw (FP) dat is gepubliceerd in het Nederlands Tijdschrift voor Strafrecht.

Verder een interview over de op 17 juni jl. gelanceerde witwasgame Pressure Cooker die PwC en AMLC gezamenlijk hebben ontwikkeld. Ook in deze nieuwsbrief links naar nieuwe podcasts over o.a. witwassen via crowdfunding, het gebruik van data, TBML en meer. Zoals altijd sluiten we af met jurisprudentie.

Mocht je ervaringen hebben opgedaan of tegen constructies zijn aangelopen die je wilt delen, mail dan naar AML.Centre.Postbus@belastingdienst.nl. Heb je collega's die ook graag de nieuwsbrief willen ontvangen? Zij kunnen zich via dit mailadres aanmelden. Deze nieuwsbrief voor private partijen is ook beschikbaar in het [Engels](#). En tot slot, als je up to date wil blijven: volg ons op [LinkedIn](#)!

Veel leesplezier,

Het AMLC

Actualiteiten

Wijziging Wwft BES

Op 1 juli a.s. treedt een wijziging van de Wwft BES in werking waarmee de preventieve maatregelen tegen witwassen en TF in Caribisch Nederland worden aangescherpt. Zo komen er nieuwe verplichtingen voor instellingen tot het opstellen van een risicobeoordeling, beleid, procedures en gedragslijnen (meer nadruk op een risico-gebaseerde benadering). De definitie van een 'politiek prominent persoon' wordt verruimd, er is een grondslag opgenomen om de UBO-definitie gelijk te trekken met de Europees-Nederlandse definitie, de verhouding van verplichtingen uit de Wwft BES met het beroepsgeheim van advocaten en notarissen wordt verduidelijkt en een door de algemene raad van de NOvA aan te wijzen deken uit Europees Nederland gaat toezicht houden op de naleving van de Wwft BES door de advocatuur in Caribisch Nederland. De Kamerstukken zijn [hier](#) te vinden.

Ondergronds bankieren

In Nederlands Tijdschrift voor Strafrecht van juni staat een uitgebreid artikel van Dorine Stahlie (AMLC) en Lisette de Zeeuw (FP) over recente jurisprudentie over ondergronds bankieren. Het staat buiten kijf dat het systeem van ondergronds bankieren criminelen faciliteert. De crimineel betaalt voor anonimiteit en kan zo het reguliere financiële systeem, opgetuigd met allerlei waarborgen om witwassen tegen te gaan, omzeilen. Opsporingsdiensten en het openbaar ministerie zijn er dan ook op gebrand om het ondergronds bankieren met crimineel geld aan te pakken. Dit wordt veelal gedaan via de witwasartikelen. Gezien het belang van een effectieve aanpak van facilitators van witwassen is de recente jurisprudentie hierover nader onderzocht en voor de rechtspraak geduid. Welke eisen worden in recente jurisprudentie gesteld aan een bewezenverklaring van witwassen door middel van ondergronds bankieren; wat is voldoende voor een witwasvermoeden, en wanneer zijn er bijkomende omstandigheden nodig? Voor een bredere kijk op dit onderwerp is ook de recente jurisprudentie over onder meer het bankieren zonder vergunning meegenomen. Het artikel is ook voor de lezers van onze nieuwsbrief toegankelijk en [hier](#) te vinden.

AMLC-podcasts

Er zijn weer nieuwe podcasts! Witwassen middels crowdfunding, witwassen door gebruik van de rechter, TBML, het gebruik van data en analyse tools in de witwasbestrijding, bespreking van FATF-rapporten... korte podcasts van een paar minuten en wat uitgebreidere.... voor financieel rechercheurs en voor private partijen.... er zit voor iedereen wat interessants tussen! Je kan onze podcasts [hier](#) vinden en doorklikken naar je favoriete platform, bijvoorbeeld Spotify.

Als je op de hoogte wil blijven van nieuwe podcasts, volg ons dan op [LinkedIn](#).

AML Pressure Cooker

Witwasgame: de pressure cooker

Interview met Sebastiaan van Zijl (PwC) en Dorine Stahlie (AMLC)

PwC en AMLC hebben gezamenlijk een nieuwe witwasgame ontwikkeld. Een eerste versie van de game werd gepresenteerd op het Fraude Film Festival in 2019. Sindsdien is de game doorontwikkeld. Op 17 juni werd de game officieel 'gelanceerd' middels een online event. Sebastiaan van Zijl en Dorine Stahlie geven een toelichting op de game en op deze publiek-private samenwerking.

Vertel eens in een paar zinnen wat de pressure cooker is?

Dorine: In de pressure cooker kruipen de deelnemers in de huid van adviseurs van het bedrijf NaBook. Die adviseurs helpen NaBook uitzoeken of en hoe NaBook *onbewust* is gebruikt door criminelen om geld wit te wassen. Ze krijgen wat startinformatie en gedurende de game verstrekken we toegang tot een dashboard met héél veel data. De deelnemers moeten binnen 60 minuten met oplossingen komen.

Sebastiaan: Oud PwC-er Jeroen Goudsmit is toch wel de geestelijk vader van dit project. Hij wilde zijn klanten laten ondervinden dat als je op zoek bent naar fraude, je niet lukraak moet gaan grasduinen in grote hoeveelheden data. Dat gaat niet; je moet hypothesegericht te werk gaan en vervolgens vanuit die hypothesen naar de data kijken. Dat idee besprak Jeroen met AMLC-er Dick Crijns. Die was meteen enthousiast. Hij zag voor zich dat als je die hypothesen moet formuleren, je ook echt moet denken als een crimineel. Met PwC-er Sofie Wulp erbij zijn we toen aan de slag gegaan. Het doel van de game is dus leren om hypothesegericht te werk te gaan én kennis van witwassen op te doen.

v.l.n.r. Dick Crijns, Sebastiaan van Zijl, Dorine Stahlie en Sofie Wulp bij lancering van de game op 17 juni jl.

Wat is NaBook voor bedrijf?

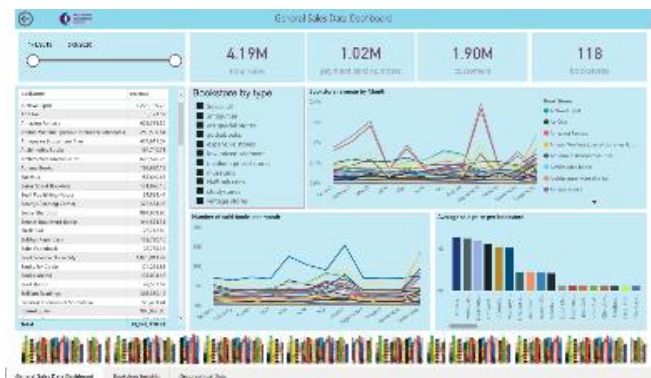
Sebastiaan: NaBook is een Nederlands bedrijf, ooit gestart als tweedehands boekwinkel. Op een gegeven moment is er een webshop opgericht om zo ook via internet tweedehands boeken te kunnen verkopen. Het bedrijf groeide snel. Om die reden werd NaBook ook interessant voor andere bookstores. Inmiddels bestaat het businessmodel van NaBook uit meerdere pijlers: de verkoop van tweedehands boeken die worden aangeleverd door honderden kringloopwinkels, de niet-verkoopbare tweedehands boeken van de kringloop worden verkocht aan recyclers, én het bieden van een platform voor de online verkoop van boeken van andere bookstores. Aankopen bij de webshop van NaBook worden afgehandeld via een online betalingssysteem. De betaling gaat in bulk van NaBook naar de bookstore waarbij NaBook een commissie inhoudt. De verzending van de boeken wordt door de bookstore zelf afgehandeld dus daar heeft NaBook geen zicht op.

Dorine: Als het goed is komt de eerste hypothese al opborrelen!

Deelnemers hebben zich opgegeven, en dan?

Dorine: We organiseren de game voorlopig nog op afstand, dus alle deelnemers komen digitaal samen. De game gaat van start met een dringende oproep van de CEO van Nabook en vervolgens gaan de deelnemers in subgroepen uit elkaar. De verschillende groepjes moeten eerst hypothesen formuleren hoe NaBook misbruikt kan worden in een witwasconstructie. Ze hebben voorafgaand aan de game basisinformatie gekregen over het bedrijf NaBook, en over hoe criminelen te werk gaan als ze hun illegale

vermogen willen witwassen: criminelen willen hun geld in het financiële systeem plaatsen, de herkomst verhullen, en een rechtvaardiging voorwenden van het criminele vermogen zodat ze het zonder probleem kunnen besteden. Die informatie hebben ze nodig om hypothesen te formuleren. Maar we geven ook hints. Elke subgroep heeft een begeleider vanuit PwC en het AMLC die helpt.

Sebastiaan: Vervolgens krijgen de groepjes toegang tot een datadashboard. Hierin staan allerlei gegevens van het bedrijf NaBook. Welke uitgevers maken gebruik van het platform, hoeveel boeken verkopen die individuele uitgevers en tegen welke prijs, vanaf welke bankrekeningen wordt er gekocht, enzovoort. Aan de hand van de door de groep geformuleerde hypothesen worden de data bekeken en worden de hypothesen geverifieerd of gefalsificeerd.

Dorine: De verschillende groepjes komen weer bij elkaar voor een terugkoppeling. Elke groep geeft een korte pitch waarin wordt gedeeld wat de groep heeft gevonden. Vervolgens wordt gestructureerd uiteen gezet hoe NaBook is gebruikt en aan de hand van welke gegevens dit achterhaald had kunnen worden.

Sebastiaan: We richten ons met deze game vooral op bedrijven die ongewild gebruikt kunnen worden voor witwasconstructies. We hopen dat zij na de game de risico's in hun bedrijf kunnen detecteren zodat er mitigerende maatregelen kunnen worden genomen.

Overheidspartijen en private partijen hebben verschillende belangen. Wat merkten jullie daarvan in de samenwerking?

Dorine: We hadden in dit project één gezamenlijk doel voor ogen: zo veel mogelijk bedrijven meenemen in de gezamenlijke *effort* om criminelen buiten de deur te houden. De neuzen stonden dus dezelfde kant op.

PwC is sterk in de data-analyse en heeft onder andere heel veel energie gestoken in een prachtig en superrealistisch datadashboard. Wij vanuit het AMLC konden onze ervaring uit opsporingsonderzoeken inbrengen om tot realistische hypothesen te komen. Juist door bij elkaar te gaan zitten zijn we tot een heel mooi resultaat gekomen. Natuurlijk zijn er soms andere belangen en prioriteiten, maar onze ervaring is: als je een gezamenlijk doel voor ogen hebt dan kom je er wel uit.

Geïnteresseerd in deelname aan één van de sessies op 14/9, 28/9, 7/10 of 14/10? Mail naar: Fiod.PwC.pressurecooker@belastingdienst.nl
Maximaal 3 deelnemers per organisatie om zo veel mogelijk organisaties mee te laten doen.

Jurisprudentie

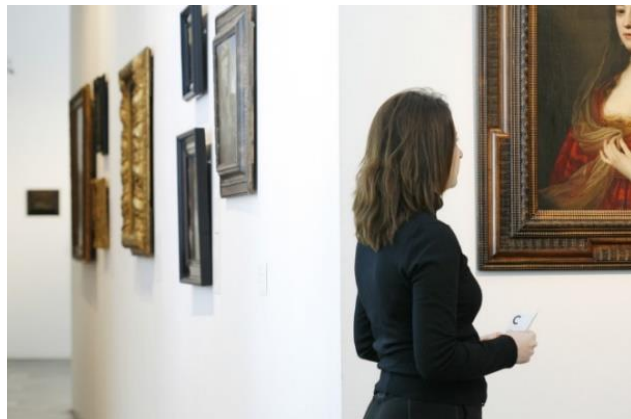
Hoge Raad, 25 mei 2021: [ECLI:NL:HR:2021:728](#) en [ECLI:NL:PHR:2021:495](#) (Eigen verantwoordelijkheid melding ongebruikelijke transacties)

In deze zaak ging het om een autohandelaar die werd verdacht van het feitelijk leiding geven aan het overtreden van de meldplicht door de rechtspersoon. In eerste aanleg en in hoger beroep verklaarde de verdachte dat hij wist van de meldplicht, maar dat hij geen opzet had op het overtreden van de Wwft, omdat hij er vanuit was gegaan dat zijn accountant de meldingen zou doen. De rechtbank en het hof gingen daar niet in mee, omdat niet is gebleken dat er een afspraak was met de accountant over het doen van meldingen. In cassatie wordt geklaagd over het bewezenverklaarde opzet. De Hoge Raad laat het arrest van het hof in stand, zonder er inhoudelijk op in te gaan. De PG doet dat wel in zijn conclusie. In de vaststelling van het hof dat het bestaan van een afspraak met de accountant niet aannemelijk is geworden, ligt besloten dat de verdachte op z'n minst bewust de aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat de melding achterwege zou blijven. Daarmee is er dus sprake van (voorwaardelijk) opzet. Het hof heeft dit onder andere gebaseerd op de getuigenverklaring van de accountant dat er geen afspraak was over het doen van meldingen. Daarnaast heeft de accountant verklaard dat zij maandelijks langskwamen bij de verdachte. Hierdoor kon van een onverwijld melding door de accountant in veel gevallen ook geen sprake zijn, terwijl dit wel is vereist op grond van artikel 16 Wwft. Het oordeel van het hof dat verdachte feitelijk leiding heeft gegeven aan het overtreden van de meldplicht is daarom niet onbegrijpelijk.

De Hoge Raad heeft in deze zaak bevestigd dat een Wwft instelling zich niet achter een accountant kan verschuilen. Dat de accountant in het verleden meldingen voor de autohandelaar heeft gedaan, ontslaat hem niet van de eigen verantwoordelijkheid voor het naleven van de meldplicht. Er moet in elk geval worden gecontroleerd of de meldingen daadwerkelijk door de accountant zijn verricht. Daarnaast moet een ongebruikelijke transactie onverwijld worden gemeld. Dit betekent in ieder geval binnen veertien dagen.

Gerechtshof Amsterdam, 20 april 2021: [ECLI:NL:GHAMS:2021:1111](#) (Witwassen met kunst)

In deze zaak beroept een verdachte zich op de handel in kunst om het bezit van een grote hoeveelheid contant geld te verklaren. Tegen de verdachte was het vermoeden ontstaan dat hij zich bezighield met de handel in verdovende middelen. Tijdens de doorzoeking in zijn woning is in een kluis een geldbedrag aangetroffen van € 100.000,- bestaande uit verschillende coupures waaronder 50 biljetten van € 500. De verdachte heeft verklaard dat dit geld van hem is. De vraag die voorligt is of dit geld van misdrijf afkomstig is. Volgens het hof is er sprake van een vermoeden van witwassen gelet op de aanzienlijke hoeveelheid contant geld in coupures van 500 die in het legale betalingsverkeer zeldzaam zijn. Daarom mag van de verdachte een verklaring worden verlangd die concreet en verifieerbaar is en op voorhand niet hoogst onwaarschijnlijk.

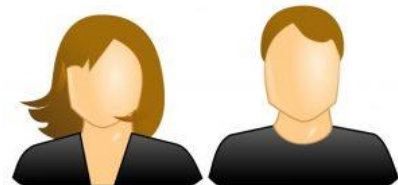

De verdachte heeft o.a. verklaard dat hij het geld heeft verdiend met de handel in kunst en dat hij het geld heeft geleend. Ter onderbouwing van zijn verklaring heeft hij zijn boekhouding over het jaar 2015 overgelegd, die door de politie nader is onderzocht. Het bedrijf van de verdachte voerde volgens de boekhouder in de administratie geen in- en verkoopfacturen; alles ging contant. Daardoor zijn de in- en verkoopcijfers niet te verifiëren. Omdat de informatie over de bedrijfsvoering uitsluitend is gebaseerd op het woord van de verdachte en de administratie ook nog eens niet sluitend is gebleken, is volgens het hof op geen enkele wijze te verifiëren of de verdachte daadwerkelijk in kunst heeft gehandeld. Het hof concludeert daarom dat de verklaring van verdachte niet verifieerbaar is en dat het niet anders kan zijn dan dat het geldbedrag van € 100.000,00 uit enig misdrijf afkomstig is. De verdachte wordt veroordeeld voor witwassen.

Omdat de waarde van een kunstwerk lastig te bepalen is, leent kunst zich goed voor witwassen. De boekhouding die hier wordt gevoerd is ongebruikelijk en op basis daarvan kan de kunsthandel niet goed worden onderbouwd. Opvallend is het ongebruikelijke patroon van het betaalverkeer, het feit dat er sprake is van een voorkeur voor contant geld en het feit dat er sprake is van betalingen zonder factuur.

Rechtbank Den Haag, 18 maart 2021: [ECLI:NL:RBDHA:2021:2457](#) (kort geding privacy organisatie UBO-register)

In onze nieuwsbrieven en op onze website schreven we eerder over [het UBO-register](#). Het register moet bijdragen aan het bestrijden van witwassen en is in Nederland in werking getreden in september 2020. Sindsdien zijn ondernemingen en rechtspersonen verplicht om hun (in)directe eigenaren te registreren. Een deel van deze persoonsgegevens, zoals de naam en het economisch belang van de UBO, wordt via het register openbaar.

In een kort geding heeft stichting Privacy First gevorderd om de verplichting om privacygevoelige gegevens over de UBO te registreren buiten werking te stellen. Volgens Privacy First maakt de Uniewetgever met de eis van een openbaar UBO-register een inbreuk op de bescherming van de privacy van de UBO. Met name de publieke toegang tot UBO-informatie vormt volgens de privacy organisatie een probleem. Volgens de organisatie zouden alleen de bevoegde autoriteiten toegang moeten hebben tot de gegevens. Hoewel witwasbestrijding volgens Privacy First een legitiem doel is om inbreuk te maken op de grondrechten van bescherming van privacy en persoonsgegevens, is de inbreuk volgens de organisatie niet proportioneel. Witwassen kan volgens Privacy First ook zonder een openbaar toegankelijk UBO-register effectief worden bestreden. Daarnaast heeft Privacy First de voorzieningenrechter verzocht om vragen te stellen aan het Europese Hof van Justitie over de rechtmatigheid van het UBO-register.

De voorzieningenrechter oordeelt dat de verplichting om gegevens over de UBO aan te leveren niet buiten werking kan worden gesteld, omdat de Staat niet mag handelen in strijd met de vijfde anti witwasrichtlijn. Het oordeel over de rechtmatigheid van de AMLD5 richtlijn is voorbehouden aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

De rechter laat het Nederlandse UBO-register in stand, maar erkent wel dat er twijfels zijn omtrent het verplicht voorgeschreven openbare karakter van het register. De rechter had kunnen overgaan tot het stellen van prejudiciële vragen over de rechtmatigheid van het register aan het Europese Hof, maar ging daar niet toe over, omdat een Luxemburgse rechter reeds vragen aan het hof heeft gesteld op dit punt. Hierop is nog geen antwoord gekomen. Privacy First heeft appèl aangetekend tegen zowel de beslissing van de rechter om het UBO-register in stand te laten, als tegen de beslissing om geen prejudiciële vragen te stellen.

Colofon

Redactie:

mr. Dorine Stahlie
mr. Sophie de Ridder
mr. Ruut Regtering

Coördinator kennis & expertise
Vaktechnisch medewerker
Vaktechnisch medewerker

Anti Money Laundering Centre

Utrechtseweg 297 gebouw C, 3731 GA De Bilt

E: AML.Centre_Postbus@belastingdienst.nl

De AMLC nieuwsbrief voor overheidspartijen verschijnt 6 keer per jaar. Dit geldt ook voor de nieuwsbrief voor private partijen, deze wordt in het Nederlands en in het Engels verstuurd. Daarnaast versturen wij voor internationale partners 4 keer per jaar een nieuwsbrief.

Aanmelden/afmelden: via een mail naar bovenstaand e-mailadres.